

Rapport Onderzoek Taaleis in het Kunstonderwijs 2010

Landelijke Commissie
Gedragcode
Hoger Onderwijs

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Leeswijzer	3
2. Samenvatting	4
3. Onderzoek	6
3.1 Scope onderzoek	6
3.2 Onderzoeksvragen	6
3.3 Opzet van het onderzoek	6
3.4 Selectie instellingen en opleidingen	6
4. Achtergronden	8
4.1 Taaleis	8
4.2 OER	9
4.3 CROHO.....	9
5 Bevindingen en aanbevelingen	11
5.1 Algemeen	11
5.2 Bevindingen	11
5.2.1 Formulering taaleis voor kunstopleidingen.....	11
5.2.2 CROHO.....	11
5.2.3 OER	12
5.2.4 Uitwerking taaleis door instellingen	12
5.2.5 Website instellingen	13
5.3 Aanbevelingen.....	14
5.3.1 Formulering van de (uitzondering op de) taaleis	14
5.3.2 CROHO.....	14
5.3.3 OER	14
5.3.4 Ten overvloede.....	15
Bijlage 1: Beschrijving bevindingen per instelling	16
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten	16
ArtEZ	18
Avans Hogeschool.....	19
Codarts, Hogeschool voor de Kunsten	20
Design Academy Eindhoven	21
Fontys Hogescholen Tilburg.....	22
Gerrit Rietveld Academie	23
Hanzehogeschool Groningen	24
Hogeschool INHOLLAND	25
Hogeschool Rotterdam, Willem de Kooning Academie.....	26
Hogeschool der Kunsten Den Haag.....	27
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht	28
Hogeschool Zuyd	29
Bijlage 2: Instellingen en opleidingen	30

1. Inleiding

Op 4 december 2009 is de herziene Gedragscode Internationale Student Hoger Onderwijs in werking getreden. Hierin is in artikel 4.3 een uitzondering opgenomen ten aanzien van de eisen die worden gesteld aan het niveau van de Engelse taalvaardigheid van internationale studenten in kunstopleidingen. Voor u ligt het rapport van het onderzoek dat is uitgevoerd naar de taaleis in het kunstonderwijs.

1.1 Aanleiding

In artikel 4.3 is bepaald dat de instellingen die deze opleidingen aanbieden, worden vrijgesteld van de bepalingen in artikel 4.2 van de Gedragscode, waarin het afnemen van een taaltest verplicht wordt gesteld en waarin een minimum taalniveau wordt vastgesteld. Instellingen die kunstopleidingen aanbieden, toetsen de Engelse taalvaardigheid binnen het kader van de selectieprocedure die iedere student dient te doorlopen. In plaats van de verplichte taaltest en een generiek minimum taalniveau, stelt de examencommissie van de kunstopleiding vast wat het gewenste taalniveau is en legt dit vast in de Onderwijs- en ExamenRegeling (OER).

Meer precies gaat het om opleidingen die zijn geregistreerd in het subonderdeel *Opleidingen op het gebied van de kunst* van het onderdeel *Taal en Cultuur* in het CROHO (Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs). Bijgevoegd is een lijst met opleidingen die aan dit criterium voldoen en de instellingen die deze opleidingen aanbieden (bijlage 2). Deze instellingen hebben de Gedragscode ondertekend.

De Landelijke Commissie is onder meer belast met het toezien op de naleving door en het toetsen van het handelen van de instellingen voor hoger onderwijs aan de Gedragscode. Zij doet dit onder andere door het instellen van een eigen onderzoek naar de wijze waarop een onderwijsinstelling zich in het kader van de Gedragscode gedraagt (artikel 7.3 van de Gedragscode en artikel 7 lid 1 sub b van het bijbehorende Reglement). Dit rapport is het resultaat van het eigen onderzoek door de Landelijke Commissie.

In de herziene Gedragscode van december 2009 is deze uitzondering met betrekking tot de taaleis voor kunstopleidingen voor het eerst opgenomen. Dit feit en een mailwisseling van de Nuffic en de IND met de Landelijke Commissie over dit onderwerp, zijn voor de Commissie aanleiding geweest om te onderzoeken op welke wijze instellingen invulling geven aan de uitzondering voor kunstopleidingen.

1.2 Leeswijzer

Na deze inleiding wordt de samenvatting van het rapport weergegeven met daarin de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen van het onderzoek. Hoofdstuk 3 beschrijft de opzet en aanpak van het onderzoek en in hoofdstuk 4 wordt een aantal onderwerpen toegelicht die van belang zijn voor een goed begrip van de taaleis voor kunstopleidingen, zoals de rol van de Onderwijs- en Examenregeling en CROHO. In hoofdstuk 5 worden de bevindingen en aanbevelingen beschreven die voortvloeien uit de bestudering van de Onderwijs- en Examenregelingen die door de instellingen zijn toegezonden. Deze aanbevelingen zijn gericht aan de betrokken instellingen. Aan het eind van hoofdstuk 5 wordt ook een aantal aanbevelingen verwoord die de Landelijke Commissie aan zichzelf richt. Tot slot een tweetal bijlagen waarin de betrokken instellingen en de bevindingen per instelling staan beschreven.

2. Samenvatting

De uitzondering op de taaleis voor kunstopleidingen is op uitdrukkelijk verzoek van de instellingen die deze opleidingen aanbieden, opgenomen in de Gedragscode. Vanwege het eigen karakter van deze opleidingen en de daarmee samenhangende eisen die worden gesteld aan de aankomend kunstenaars, is de taaleis zoals geformuleerd in artikel 4.2 van de Gedragscode, losgelaten. In artikel 4.3 is deze uitzondering opgenomen. Naar is gebleken, maken veel instellingen gebruik van de uitzondering en formuleren zij hun eigen taaleisen. Hieronder een korte samenvatting van het onderzoek door de Landelijke Commissie en de daaruit voortvloeiende bevindingen en aanbevelingen.

De collegevoorzitters van 13 hogescholen die kunstopleidingen aanbieden, zijn aangeschreven met het verzoek een bijdrage te leveren aan een onderzoek naar de taaleis voor kunstopleidingen zoals beschreven in de Gedragscode. Zij werden geïnformeerd over deze taaleis die sinds december 2009 in de herziene Gedragscode is opgenomen en verzocht om de Onderwijs- en Examenregeling toe te zenden van de opleidingen waarvoor de uitzondering geldt. Na bestudering van de regelingen zijn de bevindingen per individuele instelling aan de instelling toegezonden. Iedere instelling heeft hierop kunnen reageren en de zienswijze kenbaar kunnen maken.

De uitzondering van artikel 4.3 laat geen twijfel bestaan over de opleidingen die gebruik kunnen maken van de mogelijkheden die het artikel biedt. Het gaat om de opleidingen die in CROHO vallen onder het subonderdeel: opleidingen op het gebied van de kunst van het onderdeel Taal en Cultuur. In openbare register van CROHO is eenvoudig een selectie van deze opleidingen te maken. In dit onderzoek zijn alleen de opleidingen bekeken die vallen onder de omschrijving van artikel 4.3. Desondanks is gebleken dat ook opleidingen die niet onder artikel 4.3 vallen, in enkele gevallen gebruik maken van de uitzonderingsbepaling zoals bijvoorbeeld de lerarenopleidingen op het gebied van de kunsten. Juist bij de lerarenopleiding ligt het niet voor de hand om daar een uitzondering op de taaleis te hanteren.

Het is opvallend op hoeveel verschillende manieren de taaleis is vormgegeven, door wie het taalniveau getoetst dient te worden, op welk moment aan de taaleis moet worden voldaan en op welke wijze aangetoond mag worden dat het gevraagde taalniveau is behaald. Het uitgangspunt van eenduidigheid en kenbaarheid van taaleisen die met het opstellen van de Gedragscode door het onderwijsveld werd beoogd, bijvoorbeeld door enkel het gebruik van erkende taaltesten toe te staan, lijkt door deze uitzondering op de taaleis voor kunstopleidingen te worden verlaten.

Bevindingen

- Door de toepassing van de uitzondering afhankelijk te maken van CROHO, kan het voorkomen dat opleidingen op het gebied van de kunst, die niet als zodanig in CROHO staan geregistreerd, formeel geen gebruik kunnen maken van de uitzondering. Uit de reacties van de instellingen blijkt dat sommigen de uitzondering inderdaad breder hebben opgevat.
- Gebleken is dat de beschrijvingen van de opleidingen door de NVAO, CROHO en het uitvoeringsbesluit WHW 2008 niet steeds op elkaar aansloten. Hierdoor was niet in alle gevallen sprake van een eenduidige registratie in CROHO. Een schoningsactie in CROHO heeft ervoor gezorgd dat sinds begin februari de onderdelen en subonderdelen in het register conform het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 zijn gevuld.
- Sommige instellingen leggen de term "kunstopleidingen" breder uit dan het artikel toelaat. Het artikel biedt alleen een uitzonderingsmogelijkheid voor de opleidingen die voldoen aan de voorwaarden van artikel 4.3..Sommige instellingen hebben de lerarenopleidingen op het gebied van de kunsten opgevat als een opleiding waarvoor de uitzondering van 4.3 geldt.
- De formulering van het artikel leidt tot een grote diversiteit in taaleisen die worden gesteld aan de aankomend studenten. Bij sommige instellingen verschilt de taaleis per opleiding. De taaleis is bij sommige instellingen concreet omschreven, bijvoorbeeld door een bepaalde minimumscore op een erkende Engelse taaltest. Andere instellingen hanteren een minder concrete norm waardoor de toelatingscommissies zelf een grote interpretatievrijheid hebben.
- Ook de manier en het moment waarop dient te worden aangetoond dat aan de taaleis is voldaan, laat een grote verscheidenheid zien. Daar waar de Gedragscode het gebruik van eigen taaltesten om de Engelse taalvaardigheid te toetsen niet toestaat, komen door deze uitzondering de taaltoetsen weer in beeld. Ook het uitgangspunt om vóór inschrijving te

toetsen of de taalvaardigheid van de aankomend student aan de maat is, wordt in sommige gevallen verlaten.

- De kenbaarheid voor studenten is door de huidige formulering in de Gedragscode niet vergroot. In de OER moet de taaleis zijn opgenomen, dit document heeft echter als doel de rechtspositie van ingeschreven studenten te regelen en speelt daarom in de voorlichting naar aankomend studenten geen rol.
- Uit de websites is ook niet altijd duidelijk op te maken wat de toelatingseisen zijn voor buitenlandse studenten. De uitzondering op de taaleis doet niets af aan de informatieverplichting in artikel 2.1 waarin staat dat de aankomend studenten op eenvoudig toegankelijke en duidelijke wijze kennis moeten kunnen nemen van de toelatingseisen die worden gesteld.

Aanbevelingen

- Instellingen dienen zorg te dragen voor de correcte beoordeling van de opleidingen; valt deze opleiding onder de standaard taaleis van artikel 4.2 Gedragscode of gaat het om een opleiding die voldoet aan de voorwaarden van artikel 4.3 en is de uitzondering van toepassing.
- Instellingen dienen zorg te dragen voor een correcte vermelding van de opleiding in CROHO.
- Instellingen dienen hun aankomende studenten duidelijk te maken wat er van hen wordt verwacht, aan welke toelatingseisen ze moeten voldoen en wat de voertaal is van de opleiding.
- Aanbevolen wordt om geen onderscheid te maken tussen aankomend studenten op basis van het land van herkomst van de student. Het door de instelling vastgestelde taalniveau is van toepassing op alle internationale studenten.
- Het is aan te bevelen dat instellingen de taaleis, als richtinggevende norm, concreet verwoorden en deze niet alleen in de OER maar ook op de website en in het overige voorlichtingsmateriaal opnemen.
- De toelatingsvereisten dienen vóór inschrijving van de student te zijn beoordeeld door de instelling en de student dient hier ook vóór inschrijving aan te voldoen.
- Voor de eenduidigheid en de kenbaarheid van de taaleis voor studenten en instellingen zelf, wordt aanbevolen om één taaleis Engels te hanteren voor alle kunstopleidingen die een instelling aanbiedt.
- Het verdient aanbeveling hierover op de website voldoende duidelijkheid te verschaffen.

Ten overvloede

- Het is wenselijk dat de formulering van artikel 4.3 Gedragscode wordt geëvalueerd, dit onderzoek kan daarvoor als eerste aanzet dienen. Uit de bevindingen blijkt de huidige formulering in de Gedragscode veel ruimte laat voor de eigen invulling van de taaleis. Hierdoor is er een grote diversiteit aan taaleis en toetswijzen en dit kan nadelig zijn voor de kenbaarheid en de werkbaarheid van de norm. Ook het uitsluitend opnemen in de OER vergroot de kenbaarheid van de taaleis voor studenten niet.
- Zoals te doen gebruikelijk zal de Landelijke Commissie een follow-up onderzoek laten uitvoeren naar de opvolging van de aanbevelingen.

3. Onderzoek

3.1 Scope onderzoek

Dit onderzoek richt zich op de wijze waarop instellingen vorm hebben gegeven aan, en gebruik hebben gemaakt van de uitzondering op de taaleis voor kunstonderwijs. De uitzondering ziet op de Engelse taalvaardigheid en daarom zal het onderzoek en dit rapport zich beperken tot de vereisten voor de Engelse taalvaardigheid. Sommige instellingen stellen in hun regelingen ook verregaande eisen aan de Nederlandse taalvaardigheid, maar dat wordt buiten de scope van dit onderzoek gehouden.

De uitzondering op de taaleis, die in dit onderzoek onder de loep wordt genomen, is van toepassing op opleidingen op het gebied van de kunst, zoals blijkt uit CROHO. Alleen de instellingen die deze opleidingen aanbieden, zijn betrokken bij dit onderzoek.

3.2 Onderzoeksvragen

In artikel 4.3 van de Gedragscode staat dat de instellingen, indien zij gebruik wensen te maken van de uitzondering, zelf het gewenste Engelse taalniveau dienen vast te stellen en dit in de OER dienen op te nemen. Het onderzoek richt zich daarom op de beantwoording van de volgende vragen:

1. Hebben de instellingen van de in de bijlage genoemde opleidingen het door hen gewenste taalniveau van internationale studenten vastgesteld en is dit in de OER vastgelegd?
2. Op welke wijze wordt tijdens de selectieprocedure getoetst of de aankomend student het gewenste taalniveau bezit?

3.3 Opzet van het onderzoek

Aangezien de uitzondering op de taaleis een nieuwe bepaling is in de Gedragscode, zijn de in de bijlage genoemde 13 instellingen in mei 2010 aangeschreven om hen te wijzen op de wijziging en hen te verzoeken hier in de OER voor het komende studiejaar (2010-2011) aandacht aan te besteden. Zij werden in de brief tevens verzocht om de OER voor het komende studiejaar toe te sturen aan de Landelijke Commissie, zodat bekeken kan worden hoe de instellingen invulling hebben gegeven aan de nieuwe bepaling.

Uitgaande van het toegezonden materiaal en de toelichting die instellingen hebben gegeven in de begeleidende brief of email, is geïnventariseerd hoe de instellingen vorm hebben gegeven aan de taaleis voor internationale studenten. De websites van instellingen bevatten ook informatie over de eisen die worden gesteld aan internationale studenten. Om meer duidelijkheid te krijgen over de taaleis is ook naar de websites van de instellingen gekeken.

De bevindingen per instelling zijn naar iedere individuele instelling afzonderlijk gezonden. De instellingen zijn uitgenodigd om te reageren op de bevindingen. De reacties van de instellingen zijn opgenomen in dit rapport.

3.4 Selectie instellingen en opleidingen

Artikel 4.3 van de Gedragscode biedt instellingen de mogelijkheid om de uitzondering op de taaleis toe te passen, echter alleen op opleidingen die vallen onder het onderdeel Taal en Cultuur, subonderdeel Opleidingen op het gebied van de kunst, zoals weergegeven in CROHO. In de lijst in bijlage 2 staan de opleidingen die voldoen aan dit criterium en voor dit onderzoek is alleen uitgegaan van de instellingen en opleidingen op deze lijst. Door de strikte en limitatieve formulering van artikel 4.3 van de Gedragscode zijn in de selectie voor dit onderzoek alleen die opleidingen opgenomen die voldoen aan het artikel. Voor de formulering van dit artikel is na ampel beraad, en op nadrukkelijk verzoek van de HBO-raad gekozen.

Het is uiteraard mogelijk dat instellingen de uitzondering breder toepassen aangezien in de volksmond wellicht meer opleidingen worden gezien of ervaren als een opleiding op het gebied van de kunst. De aangeschreven instellingen zijn geïnformeerd over de uitzondering en de opleidingen die door hen worden aangeboden die vallen onder de uitzondering. Een overzicht van de door hen aangeboden opleidingen op het gebied van de kunst, zoals dat blijkt uit CROHO, is meegezonden.

Hieruit kunnen de instellingen afleiden dat andere kunstopleidingen, bijvoorbeeld een opleiding Kunsteducatie, niet onder de uitzondering vallen. In het kader van dit onderzoek reikt het te ver om te onderzoeken of het bij instellingen voldoende duidelijk is welke opleidingen vallen onder de uitzondering en welke niet.

4. Achtergronden

4.1 Taaleis

In de herziene Gedragscode is een uitzondering opgenomen met betrekking tot de taaleis die wordt gesteld aan internationale studenten van kunstopleidingen. Deze uitzondering ziet zowel op het taalniveau als op (de wijze van afnemen van) de taaltest. De onderwijsinstelling die opleidingen op het gebied van de kunst aanbiedt, kan aangepaste eisen stellen ten aanzien van het niveau van de Engelse taalvaardigheid. Het betreft opleidingen die zijn geregistreerd in het subonderdeel *opleidingen op het gebied van de kunst* van het onderdeel *Taal en Cultuur* in het CROHO. Ten aanzien van deze opleidingen gelden wettelijk aanvullende eisen (artikel 7.26a WHW), primair in verband met de vereiste artistieke kwaliteit. Deze opleidingen toetsen de Engelse taalvaardigheid binnen het kader van de selectieprocedure en worden vrijgesteld van de verplichting een taaltest af te nemen zoals omschreven in artikel 4.2. Afhankelijk van het door de instelling zelf vastgestelde niveau, kan dit derhalve een verlichting of verzwaaring van deze eis betekenen. Ook wordt de instelling vrijgesteld van de verplichting een van de taaltesten te gebruiken zoals beschreven in artikel 4.2 Gedragscode.

Artikel 4.2 Gedragscode:

"De onderwijsinstelling stelt voor het onderwijs dat zij aan internationale studenten aanbiedt de minimale taaleisen vast waaraan de internationale student moet voldoen en ziet erop toe dat de internationale student daaraan ook daadwerkelijk voldoet.

Indien het gaat om Nederlandstalig onderwijs geldt het gestelde in artikel 7.28, tweede lid WHW.

Indien het gaat om Engelstalig onderwijs wordt minimaal een 'academic' IELTS-test met een 'overall band score' van 6.0 (zes) gehanteerd voor het bachelor- en master-niveau.

Voor het voorbereidend jaar met een duur van 6 tot 12 maanden geldt een minimumeis van 5.0

IELTS; voor een voorbereidend jaar van 6 maanden of korter geldt een minimumeis van 5.5 IELTS.

Voor de scores van andere geaccepteerde taaltesten dan IELTS wordt onderstaande tabel gehanteerd:

IELTS, TOEFL, TOEIC en Cambridge ESOL scores					
IELTS	TOEFL Paper	TOEFL Computer	TOEFL Internet	TOEIC	Cambridge ESOL
7.5	625	263	113	790	CPE – C
7.0	600	250	100	780	
6.5	575	232	90	720	CAE – C
6.0	550	213	80	670	
5.5	525	196	70	620	FCE – C
5.0	500	173	60	600	

De onderwijsinstelling of sector die een andere taaltest of score gebruikt dan welke genoemd zijn in bovenstaande tabel, doet bij de landelijke commissie een met een onafhankelijk en extern oordeel van het RCEC gemotiveerd verzoek om de betreffende test of score vergelijkbaar te verklaren met de IELTS-test en score."

Artikel 4.3 Gedragscode luidt als volgt:

“In afwijking van het gestelde in artikel 4.2 kan een onderwijsinstelling een internationale student die zijn vooropleiding heeft genoten in een land, waarin het Engels de officiële voer- en onderwijstaal is, vrijstellen van de verplichting een taaltest af te leggen. De landelijke commissie kan de onderwijsinstelling verzoeken een verklaring van NUFFIC te overleggen, waarin wordt bevestigd dat de vooropleiding in de Engelse taal is genoten.

De onderwijsinstelling voor hbo-opleidingen op het gebied van de kunst kan aangepaste eisen stellen ten aanzien van het niveau van de Engelse taalvaardigheid. Het betreft opleidingen die zijn geregistreerd in het subonderdeel opleidingen op het gebied van de kunst van het onderdeel Taal en Cultuur in het CROHO. Ten aanzien van deze opleidingen gelden wettelijk aanvullende eisen (artikel 7.26a WHW), primair in verband met de vereiste artistieke kwaliteit. Deze opleidingen toetsen de Engelse taalvaardigheid binnen het kader van de selectieprocedure en worden vrijgesteld van de verplichting een taaltest af te nemen zoals omschreven in artikel 4.2. Gezien de speciale aard van deze opleidingen stelt de examencommissie vast wat het gewenste taalniveau is en legt dit vast in het Onderwijs en Examen Reglement.”

4.2 OER

In het instellingsspecifieke deel van het studentenstatuut maakt het instellingsbestuur de rechten en plichten bekend van de studenten. Ook de wijze waarop deze dienen te worden nageleefd staat hierin vermeld. In het opleidingspecifieke deel van het studentenstatuut staat de studieopbouw beschreven, evenals de faciliteiten waarop een student aanspraak kan maken, de vastgestelde onderwijs- en examenregeling en de aanvullende rechtsbescherming. De vastgestelde onderwijs- en examenregeling maakt dus deel uit van het opleidingspecifieke deel van het studentenstatuut.

De OER ziet nadrukkelijk niet op aankomende studenten, maar regelt onder andere de rechtspositie voor reeds toegelaten en ingeschreven studenten. Als middel voor het informeren van aankomend studenten is de opname van de taaleis in de OER dus niet geschikt. Tijdens de overleggen over de formulering van de uitzondering is gekozen voor opname in de OER om vast te leggen op welke wijze de uitzondering op de taaleis bij de instelling of opleiding vorm heeft gekregen.

In hoofdstuk 10 van de WHW wordt het bestuur en de inrichting geregeld van de hogescholen die opgesomd zijn in de bijlage bij de WHW. Het College van Bestuur, bestaande uit ten hoogste drie leden, stelt een bestuurs- en beheersreglement vast waarin het bestuur, het beheer en de inrichting van de hogeschool wordt geregeld. Dit reglement dient in elk geval de aanwijzing van het orgaan te bevatten, dat de onderwijs- en examenregeling vaststelt. Dat kan het College van Bestuur zelf zijn, maar deze taak kan ook worden gedelegeerd aan een door dat College zelf in te stellen faculteit of organisatorische eenheid.

4.3 CROHO

Het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO) wordt beheerd door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). In dit register worden de opleidingsgegevens van het hoger onderwijs geregistreerd en gepubliceerd. Het is een openbaar register dat kan worden ingezien en gedownload vanaf de website van DUO. Nieuwe opleidingen kunnen pas vastgelegd worden nadat ze geaccrediteerd zijn en –bij bekostigde opleidingen- de doelmatigheidstoets hebben doorstaan. De accreditatie van opleidingen gebeurt door de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO).

Instellingen in het hoger onderwijs dienen, op basis van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW), opleidingsgegevens te laten registreren in het CROHO. Deze registratie is van belang voor bekostiging van opleidingen, het verlenen van studiefinanciering en het verlenen van graden. In artikel 6.13 lid 4 en lid 5 van de WHW staat opgesomd welke gegevens van een opleiding in het CROHO vermeld moeten staan.

Opleidingen in CROHO worden ingedeeld in onderdelen en subonderdelen. Voor dit onderzoek is het onderdeel “Taal en Cultuur” en het subonderdeel “Opleidingen op het gebied van de kunst” relevant. Navraag bij CROHO wees uit dat zij aan de hand van de accreditatiebesluiten van de NVAO bepalen in welke categorie de opleiding wordt ingedeeld. De NVAO gaf in het verleden echter alleen aan wat de sector was waaronder de opleidingen volgens het oordeel van de NVAO viel. Voor kunstopleidingen was dat de sector Kunsten. Een verdere precisering werd niet gegeven. Wanneer een opleiding door de NVAO was beoordeeld als een opleiding in de sector Kunsten dan werd deze

door de administratie van CROHO gecategoriseerd als het onderdeel Taal en Cultuur, tenzij het een lerarenopleiding betrof. In dat geval werd het onderdeel Onderwijs gekozen.

Met de wijziging van de WHW van 4 februari 2010 (Wet versterking besturing) geeft de NVAO bij iedere nieuwe Toets nieuwe opleiding aan welk CROHO onderdeel zij passend vindt. De NVAO maakt hierbij gebruik van de onderdelen die zijn beschreven in het Uitvoeringsbesluit WHW 2008. Deze onderverdeling werd in CROHO ook reeds gehanteerd. De verdere onderverdeling in subonderdelen vindt plaats door de administratie van CROHO.

Het onderdeel Taal en Cultuur kent twee subonderdelen en aangezien ook het leeglaten van het subonderdeel is toegestaan, zijn er drie mogelijke onderverdelingen conform artikel 3.2 Uitvoeringsbesluit WHW 2008:

- Opleidingen op het gebied van de Kunst
- Masteropleiding op het gebied van de bouwkunst
- Omdat het ook mogelijk is om geen subonderdeel in te vullen is de derde mogelijkheid het leeglaten van het subonderdeel.

Om te bepalen in welk subonderdeel de opleiding dient te worden ingedeeld, wordt gekeken naar de opleidingsnaam en naar het rapport en besluit van de NVAO. Op basis daarvan wordt beoordeeld of de opleiding in een van de twee subonderdelen dient te worden onderverdeeld of dat het subonderdeel niet wordt ingevuld.

De uitzondering van artikel 4.3 kan alleen worden toegepast op de opleidingen die in CROHO vallen onder het subonderdeel: opleidingen op het gebied van de kunst van het onderdeel Taal en Cultuur. In openbare register van CROHO is eenvoudig een selectie van deze opleidingen te maken.

5 Bevindingen en aanbevelingen

5.1 Algemeen

Per instelling is gekeken op welke wijze zij uitvoering geven aan de nieuwe taaleis. Aan de hand van de door hen toegestuurde documentatie, zoals studiegidsen, studentenstatuten en Onderwijs- en Examenregelingen is bekeken op welke wijze de instellingen de mogelijkheid hebben benut om gebruik te maken van de uitzondering op de taaleis van artikel 4.2 Gedragscode. In bijlage 1 zijn de resultaten van dit onderzoek per instelling weergegeven. Hieronder zijn de algemene bevindingen en aanbevelingen verwoord.

5.2 Bevindingen

5.2.1 Formulering taaleis voor kunstopleidingen

In artikel 4.3 Gedragscode wordt aangegeven op welke opleidingen de uitzondering ziet. De uitzondering is alleen van toepassing op opleidingen in het onderdeel Taal en Cultuur, subonderdeel Opleidingen op het gebied van de kunst, zoals geregistreerd in CROHO. De weergave van een opleiding in CROHO bepaalt welke opleidingen gebruik kunnen maken van de uitzondering.

In artikel 4.3 wordt ook aangegeven dat de door de instelling vastgestelde taaleis in de OER moet zijn opgenomen. De taaleis voor kunstopleidingen is niet vrijblijvend, door het in de OER te laten opnemen wordt dit onderstreept. De keuze om de taaleis te laten vastleggen in de OER vergroot de kenbaarheid van de taaleis voor studenten echter niet. Instellingen die kunstopleidingen aanbieden zijn niet verplicht om gebruik te maken van de uitzondering van artikel 4.3 Gedragscode. Wanneer geen gebruik wordt gemaakt van de uitzondering dan dient de taaleis te voldoen aan de norm van artikel 4.2 Gedragscode en is het niet nodig om hierover iets op te nemen in de OER.

Artikel 4.3 Gedragscode is zo geformuleerd dat het taalniveau en de wijze van vaststellen van dat niveau door instelling zelf kan worden ingevuld. Onveranderd is het moment waarop de instelling moet vaststellen dat de student voldoet aan de gestelde taaleisen. Artikel 4.3 biedt namelijk geen uitzondering op artikel 4.1 Gedragscode waarin staat dat *voorafgaand* aan toelating en inschrijving moet zijn vastgesteld dat de student voldoet aan de toelatingsvereisten. Ook biedt het artikel geen uitzondering op artikel 2.1 Gedragscode; het opnemen van het taalniveau in de OER ontslaat instellingen niet van de plicht om aankomend studenten te informeren over de toelatingsvereisten die aan hen worden gesteld.

Sommige instellingen maken bij de formulering van de taaleis onderscheid tussen buitenlandse studenten van binnen en buiten de EU. Voor studenten van binnen de EU gelden andere, vaak lichtere taaleisen. Zo is het in een aantal gevallen voldoende om Engels als eindexamenvak te hebben gevolgd. De Gedragscode maakt geen onderscheid tussen studenten op basis van het land van herkomst, maar is van toepassing met betrekking tot alle internationale studenten.

Uit de reacties van de instellingen op de toegestuurde bevindingen van deze inventarisatie bleek dat een aantal instellingen ervan uit is gegaan dat voor opleidingen zoals de lerarenopleiding beeldende kunst, ook de aangepaste taaleis gold. Lerarenopleidingen zijn echter bij uitstek opleidingen waarvoor het van belang is dat de aankomend student voldoet aan een eenduidig minimum taalniveau. Bij deze opleidingen draait het niet alleen om de artistieke kwaliteit van de student, maar mede om zijn of haar mondelinge en schriftelijke uitdrukkingsvaardigheden in het Nederlands dan wel het Engels.

5.2.2 CROHO

In de besluiten van de NVAO werd tot voor kort slechts aangegeven dat een kunstopleiding viel in de sector: Kunsten. Opleidingen die door de NVAO in de sector Kunsten werden ingedeeld, werden in CROHO opgenomen onder het onderdeel Taal en Cultuur, tenzij het een lerarenopleiding op het gebied van de kunsten betrof. Zoals in paragraaf 4.3 is aangegeven zijn er twee omschrijvingen die kunnen worden ingevuld bij het subonderdeel. Het leeglaten van het subonderdeel is ook mogelijk. In CROHO werd in het verleden incidenteel, naast de bovengenoemde drie mogelijkheden, bij het subonderdeel ook ingevuld:

- post initiële masters
- voortgezette kunstopleidingen
- niet van toepassing
- voortgezette opleidingen bouwkunst.

Hierdoor was in sommige gevallen een opleiding op het gebied van de kunst niet als zodanig in CROHO weergegeven. In een enkel geval is de ruimte van het subonderdeel gebruikt om een ander gegeven in te verwerken, wat niet op een andere manier in CROHO kon worden verwerkt, bijvoorbeeld het gegeven: postinitiële master.

Sinds 1 september 2010 is in artikel 5a.11 lid 2 van de WHW geregeld dat de NVAO bij een Toets nieuwe opleiding aangeeft welk CROHO-onderdeel zoals genoemd in het Uitvoeringsbesluit WHW 2008, volgens haar passend is. Hierdoor is de accreditatiepraktijk en de verwerking van opleidingen in CROHO van nieuwe opleidingen beter op elkaar afgestemd.

In de loop van het onderzoek is door de afdeling CROHO een schoningsactie uitgevoerd: alle onjuiste gegevens bij het subonderdeel zijn verwijderd en de correcte omschrijving van de opleiding is daarvoor in de plaats gekomen. Bij instellingen ligt nog steeds de verantwoordelijkheid om te verifiëren of de verwerking in onderdelen en subonderdelen in CROHO overeenkomt met de kenmerken van de opleiding.

5.2.3 OER

In de Onderwijs- en Examenregeling worden de rechten en plichten van de studenten en instelling, ook jegens elkaar, beschreven. De OER richt zich op studenten die reeds zijn ingeschreven en niet op aankomend studenten. In veel gevallen is de OER ook niet raadpleegbaar voor aankomend studenten, omdat het pas wordt uitgereikt na inschrijving en vaak niet op de (externe) website staat van de instelling. De regeling speelt derhalve geen rol van betekenis bij het informeren van aankomende studenten over de toelatingseisen die aan hen worden gesteld. De huidige formulering van de uitzondering op de taaleis in de Gedragscode heeft daarom vooral werking richting instellingen. Zij dienen in de OER te verwoorden hoe zij invulling geven aan de uitzondering. Op deze manier wordt ook inzichtelijk voor bijvoorbeeld de toezichthoudende Landelijke Commissie of de Gedragscode wordt nageleefd.

Het opnemen van de taaleisen in de OER leidt derhalve niet tot een grotere transparantie van die eisen richting studenten omdat de OER niet tot doel heeft om aankomend studenten te informeren over de toelatingseisen. De informatieplicht van de instellingen aan de aankomend studenten uit artikel 2.1 Gedragscode geldt onverminderd, ook bij de uitzondering op de taaleis voor kunstopleidingen.

In de Gedragscode staat dat de taaleis voor kunstopleidingen door de examencommissies wordt vastgesteld en opgenomen in de OER. Door de in paragraaf 4.2 beschreven procedure voor het vaststellen van de OER kan het opnemen van de taaleis ook door een ander orgaan binnen de hogeschool plaatsvinden.

5.2.4 Uitwerking taaleis door instellingen

Sommige instellingen hebben voor iedere opleiding een OER, anderen hebben een OER per afdeling/academie en weer anderen een voor alle opleidingen. Er zijn instellingen die een concrete taaleis hanteren, bijvoorbeeld een IELTS- of TOEFL-score, terwijl anderen aangeven dat de student zich genuanceerd mondeling en schriftelijk moet kunnen uitdrukken. Sommige instellingen stellen de eis dat het gewenste taalniveau voor aanvang van de studie moet zijn bereikt. Andere instellingen bieden studenten de mogelijkheid om, al dan niet door middel van een door de instelling aangeboden taalcursus, de deficiënties in het eerste jaar weg te werken.

Uit het onderzoek blijkt dat instellingen de vrijheid benutten die de uitzondering op de taaleis hen biedt. Door de grote variatie in vorm en inhoud van de OER en de uitwerking van de taaleis zelf, is het niet altijd eenvoudig om inzicht te krijgen in de eisen die instellingen stellen aan de taalvaardigheid van studenten. Niet voor de toezichthouder, maar ook niet voor de studenten.

Waar de norm van artikel 4.2 houvast en eenduidigheid biedt, laat de uitzondering van artikel 4.3 Gedragscode de instellingen vrij om de taaleis op iedere gewenste manier in te vullen. Sommige instellingen, die gebruik maken van de uitzondering, hanteren een concrete taaleis; zij vereisen

een TOEFL- of IELTS-certificaat met een lagere score dan in artikel 4.2 Gedragscode standaard wordt gehanteerd. Door gebruik te maken van deze erkende taaltoetsen is voor toelatingscommissie en aankomend studenten duidelijk welke eisen worden gesteld. Als taaleis wordt echter ook gehanteerd: "naar genoegen van de examencommissie" of "voldoende om een kunstvakopleiding te volgen". De Gedragscode biedt deze ruimte, maar het is de vraag of het voor de toelatingscommissies en studenten duidelijk is wat er van de aankomend student wordt verwacht. Ook is niet eenvoudig in te zien hoe een dergelijke norm richting kan geven aan het handelen van de instelling.

Het opnemen van verschillende taaleisen in de afzonderlijke Onderwijs- en Examenregelingen bij een zelfde instelling is verwarrend. Ook is niet in alle gevallen duidelijk in welke taal de opleiding wordt gegeven. In het register van de NVAO staat de onderwijstaal weergegeven, maar dat komt niet altijd overeen met wat in de OER of op de website staat. Bovendien wordt door de instelling niet altijd duidelijk weergegeven in de OER of op de website, wat de onderwijstaal is. Sommige instellingen laten het hangen van de wensen van de studenten. Zijn er internationale studenten dan kunnen de vakken en de tentamens in het Engels worden gegeven. Door sommige instellingen wordt de taaleis afhankelijk gemaakt van de onderwijstaal van de opleiding. In dat geval is het zeker van belang dat duidelijk is in welke taal de opleiding wordt gegeven.

Bij de meeste instellingen dienen de studenten voor aanvang van de studie aan te tonen dat hun Engels voldoet aan de gestelde taaleis. Enkele instellingen bieden de mogelijkheid om gedurende het eerste jaar aan te tonen dat ze voldoen aan de taaleis, door deze bijvoorbeeld onderdeel te maken van de regeling met betrekking tot het bindend studieadvies. Artikel 4.3 biedt een uitzondering op de taaleis van artikel 4.2 voor wat betreft het taalniveau en de taaltest. Het biedt echter geen uitzondering op de bepalingen in artikel 4.1 waarin staat dat de vooropleidingseisen voorafgaand aan de inschrijving moeten worden gecontroleerd door de instelling.

Niet alle instellingen stellen dezelfde taaleisen aan studenten afkomstig uit de EU-landen en studenten uit niet-EU-landen. Sommige instellingen accepteren een voldoende voor Engels op het eindexamen voor EU-studenten en hebben een andere norm voor de niet-EU-studenten. De Gedragscode maakt geen onderscheid tussen verschillende groepen buitenlandse studenten en is van toepassing op zowel studenten uit de EU, als daarbuiten.

Het is opvallend op hoeveel verschillende manieren de taaleis is vormgegeven, door wie het taalniveau getoetst dient te worden, op welk moment aan de taaleis moet worden voldaan en op welke wijze aangetoond mag worden dat het gevraagde taalniveau is behaald. Het uitgangspunt van eenduidigheid en kenbaarheid van taaleisen die met het opstellen van de Gedragscode door het onderwijsveld werd beoogd, bijvoorbeeld door het gebruik van erkende taaltesten, lijkt door deze uitzondering op de taaleis voor kunstopleidingen te worden verlaten.

5.2.5 Website instellingen

De kunstopleidingen van hogescholen, worden meestal aangeboden door kunstacademies of schools die onder de hogeschool vallen. Deze kunstacademies hebben veelal hun eigen website die wat betreft vormgeving en inhoud sterk afwijkt van de algemene website van de hogeschool waaronder zij vallen.

Het past bij kunstacademies om originele en vernieuwende websites te ontwikkelen. Dit maakt echter dat de websites niet altijd even goed en duidelijk de informatie prijsgeven over belangrijke studentenzaken, zoals de taaleis voor internationale studenten en de onderwijstaal van de opleiding.

5.3 Aanbevelingen

5.3.1 Formulering van de (uitzondering op de) taaleis

De taaleis wordt nu, door de huidige formulering van de uitzondering, vrijgelaten. Aan instellingen wordt de keuze gelaten gebruik te maken of van de uitzondering van artikel 4.3 óf de reguliere taaleis van artikel 4.2 te hanteren. Wordt gekozen voor de uitzondering, dan kan de taaleis voor de taalbeheersing van de student naar believen vorm worden gegeven. Vanwege de speciale aard van het kunstonderwijs en de afwijkende eisen die worden gesteld aan de aankomend studenten, is hiervoor gekozen. Door dit door de instelling vastgestelde niveau in de OER op te nemen, wordt het gewenste niveau expliciet gemaakt en kan het als richtinggevende norm binnen de organisatie worden gehanteerd. Ook richting de studenten zal de taaleis kenbaar gemaakt moeten worden.

Het opnemen van een uitzondering voor kunstopleidingen is bepleit door de instellingen die deze opleidingen aanbieden. Een dergelijke uitzondering brengt naast meer vrijheid van handelen ook een grotere verantwoordelijkheid met zich mee. Goede voorlichting aan studenten en duidelijke en hanteerbare normen zijn noodzakelijk voor de werking en het bestaansrecht van de uitzondering.

- Voor de eenduidigheid en de kenbaarheid van de taaleis voor studenten en instellingen zelf, wordt aanbevolen om één taaleis Engels te hanteren voor alle kunstopleidingen die een instelling aanbiedt.
- Het is aan te bevelen dat instellingen de taaleis concreet verwoorden en deze niet alleen in de OER maar ook op de website en in het overige voorlichtingsmateriaal opnemen.
- Aanbevolen wordt om geen onderscheid te maken tussen aankomend studenten op basis van het land van herkomst van de student. Het door de instelling vastgestelde taalniveau is van toepassing op alle internationale studenten.

5.3.2 CROHO

In artikel 4.3 van de Gedragscode is aangegeven voor welke opleidingen de uitzondering geldt en voor welke niet. In het openbare register CROHO is eenvoudig te zien of een opleiding voldoet aan de voorwaarden van het artikel. Het is mogelijk dat instellingen een ruimere invulling geven aan de bepaling door ervan uit te gaan dat de uitzondering betrekking heeft op alle kunstopleidingen. Door de beperking dat in het subonderdeel "Opleidingen op het gebied van de kunst" moet staan, vallen sommige kunstopleidingen, bijvoorbeeld docent beeldende kunst, echter niet onder de uitzondering. Daarnaast is gebleken dat in CROHO het subonderdeel soms ook wordt gebruikt voor het verwerken van gegevens die nergens anders in CROHO kunnen worden verwerkt, zoals het gegeven "post initiële master". Hierdoor vallen deze opleidingen niet onder de uitzondering.

- Door controle van de weergave van de opleidingen in CROHO, kunnen instellingen vaststellen of de weergave juist is en of de opleiding onder de uitzondering valt.
- Instellingen dienen zelf zorg te dragen voor de correcte beoordeling van de opleidingen; valt deze opleiding onder de standaard taaleis van artikel 4.2 Gedragscode of gaat het om een opleiding die voldoet aan de voorwaarden van artikel 4.3 en is de uitzondering van toepassing.

5.3.3 OER

Voor het hanteren van de uitzondering op de taaleis is van belang te weten in welke taal de opleidingen worden verzorgd. Uit de OER en de website blijkt niet altijd eenduidig in welke taal of talen de opleiding wordt aangeboden.

- Het verdient aanbeveling om de voertaal van de opleidingen steeds en duidelijk te vermelden op de website of in de OER.

Door de taaleis alleen in de OER op te nemen, is het voor aankomend studenten niet altijd duidelijk wat er van hen wordt verlangd. De OER krijgen ze veelal pas na inschrijving aangereikt. Een groot deel van de internationale studenten zal per internet informatie inwinnen over de gewenste opleiding en de toelatingseisen.

- Instellingen dienen hun aankomende studenten duidelijk te maken wat er van hen wordt verwacht, aan welke toelatingseisen ze moeten voldoen en wat de voertaal is van de opleiding.

- De toelatingsvereisten dienen vóór inschrijving van de student te zijn beoordeeld door de instelling en de student dient hier ook vóór inschrijving aan te voldoen.
- Het verdient aanbeveling om hierover ook op de website voldoende duidelijkheid te verschaffen.

5.3.4 Ten overvloede

Dit onderzoek richt zich in eerste instantie tot de instellingen die kunstopleidingen aanbieden en inventariseert de wijze waarop zij vorm hebben gegeven aan de taaleis voor hun aankomend studenten. Ten overvloede een aanbeveling gericht aan de HBO-raad:

- Het is wenselijk dat de formulering van artikel 4.3 Gedragscode door de HBO-Raad, eventueel in overleg met de Landelijke Commissie, wordt geëvalueerd. Dit onderzoek kan daarvoor als eerste aanzet dienen. Uit de bevindingen blijkt de huidige formulering in de Gedragscode veel ruimte laat voor de eigen invulling van de taaleis. Hierdoor is er een grote diversiteit aan taaleis en toetswijzen en dit kan nadelig zijn voor de kenbaarheid en de werkbaarheid van de norm.

Zoals te doen gebruikelijk zal de Landelijke Commissie een follow-up onderzoek laten uitvoeren naar de opvolging van de aanbevelingen.

Bijlage 1: Beschrijving bevindingen per instelling

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

Opleidingen op het gebied van de kunst in CROHO

B Dans (EN)
B Film en Televisie (NL)
B Muziek (NL)
B Theater (NL)
M Choreografie (EN)
M Film (EN)
M Opera (EN)
M Theater (EN)

Algemeen

De Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (AHK) omvat de Theaterschool, de Nederlandse Film en Televisie Academie en het Conservatorium van Amsterdam. De theater- en dansopleidingen van de AHK, bachelor Dance, bachelor Theatre, master Theatre en master Choreography, vallen onder de Theaterschool. De Theaterschool heeft een gezamenlijke OER, waarin de taaleisen voor de opleidingen zijn beschreven. Ook de opleidingen van de Nederlandse Film en Televisie Academie, de bachelor Film en Television en de master Film, hebben een gezamenlijke OER. Het Conservatorium Amsterdam heeft een eigen OER.

Uitwerking van de taaleis

In de OER van de Theaterschool, toepasselijk voor de B Dans, M Choreografie en de M Theater, wordt aangegeven dat de Engelse taalvaardigheid van de studenten tijdens de selectieprocedure wordt getoetst door middel van een gesprek en een schriftelijke opdracht. Het criterium voor het bepalen van het gewenste taalniveau is dat de studenten zich zowel mondeling als schriftelijk genuanceerd moeten kunnen uitdrukken. Op welke wijze dit moet worden aangetoond en door wie dit wordt vastgesteld, staat verder niet beschreven.

In de OER voor de M Film van de Nederlandse Film en Televisie Academie wordt aangegeven dat tijdens de selectieprocedure de beheersing van de Engelse taal wordt getoetst door middel van een gesprek en het ingediende materiaal. Kandidaten moeten zich genuanceerd kunnen uitdrukken in woord en geschrift.

Voor de OER van het Conservatorium van Amsterdam wordt verwezen naar de website. Momenteel is deze regeling alleen nog door middel van inloggen op MyAHK.nl toegankelijk, maar tot voor kort was de OER in te zien op de website van AHK. Hierin was geen bepaling opgenomen ten aanzien van de taaleis. De AHK geeft aan dat de taaleis voor de opleiding master Opera niet afwijkt van de standaard taaleis die in artikel 4.3 Gedragscode staat verwoord. Hier is blijkbaar sprake van een kennelijke verschrijving, aangezien de standaard taaleis in artikel 4.2 staat. Wanneer de standaard taaleis van artikel 4.2 wordt gehanteerd dan is het inderdaad niet nodig om hierover een afzonderlijke bepaling in de OER op te nemen.

Op de website van het Conservatorium van Amsterdam staat dat kandidaten uit niet-Engelstalige landen buiten de EU een IELTS- of TOEFL-certificaat met een voldoende score dienen te overleggen. Voor de IELTS-test wordt een score van 6.0 vereist en voor de TOEFL-test worden de volgende scores vereist: 64 Internet-based (IBT), 180 Computer-based (CBT) en 507 Paper-based (PBT).

Kandidaten uit niet-Engelstalige EU-landen kunnen worden uitgezonderd van de IELTS- en TOEFL-eis mits Engels als examenvak in het voortgezet onderwijs met een voldoende werd afgesloten.

Bevindingen

Wanneer de uitzonderingsmogelijkheid van artikel 4.3 wordt benut door de AHK dan is dit in de OER van de betreffende opleiding vermeld. Het toetsmoment van de taalvaardigheid is in overeenstemming met de bepalingen in de Gedragscode. Van de aankomend studenten wordt verwacht dat ze zich genuanceerd kunnen uitdrukken, zowel schriftelijk als mondeling. Hoewel niet in strijd met de bepaling van 4.3 Gedragscode, kan het voor aankomend studenten onduidelijk zijn

wat precies van ze wordt verwacht. Op de website zijn de Onderwijs- en Examenregelingen niet meer voor derden benaderbaar.

Het Conservatorium maakt geen gebruik van de uitzondering en verwijst voor de criteria van de Engelse taalvaardigheid naar de website. De benodigde scores op de IELTS-test zijn correct weergegeven, echter de scores van de TOEFL-test die worden genoemd, zijn lager dan de minimale scores die de Gedragscode vereist. Het verdient aanbeveling de vermelding van de scores in overeenstemming te brengen met de normen in de Gedragscode.

De AHK heeft in reactie op het onderzoek aangegeven dat de M Muziek ten onrechte niet is opgenomen in de selectie. De reden hiervoor is dat in CROHO het subonderdeel bij deze opleiding niet is gevuld. Hierdoor valt de opleiding buiten de selectie en kan de uitzondering van artikel 4.3 niet worden toegepast. De AHK is geadviseerd hierover contact op te nemen met de administratie van CROHO.

ArtEZ

Opleidingen op het gebied van de kunst in CROHO

B Autonome Beeldende Kunst (NL)
B Dans (EN)
B Muziek (NL)
B Muziektherapie (NL)
B Theater (NL)
B Vormgeving (NL+EN, afhankelijk van afstudeerrichting)
M Autonome Beeldende Kunst (EN)
M Choreografie (EN)
M Fashion (EN)
M Modevormgeving (EN)
M Muziek (NL)
M Typografie (EN)

Algemeen

ArtEZ heeft voor iedere opleiding een andere OER en in iedere OER is aangegeven wat de voertaal is van de opleiding en de taaleisen die worden gesteld aan de aankomend studenten.

Uitwerking van de taaleis

Voor de bacheloropleidingen wordt gebruik gemaakt van de uitzonderingsmogelijkheid van artikel 4.3 Gedragscode. In de OER van de bacheloropleidingen wordt beheersing van het Engels op het niveau van 5.0 IELTS bij toelating en 5.5 IELTS na afronding van het eerste jaar vereist. Indien de student afkomstig is uit een EER-land, dan volstaat het wanneer Engels deel heeft uitgemaakt van het eindexamen.

In de OER van de masteropleidingen wordt beheersing van de Engelse taal op het niveau van 6.0 IELTS vereist. Indien een Engelstalige bacheloropleiding is afgerond, dan wordt de student geacht aan de taaleis te voldoen.

Op de website worden nog aanvullende uitzonderingen voor bachelor- en masteropleidingen vermeld: ook native speakers uit of studenten die hun middelbare schooldiploma hebben behaald in een aantal limitatief opgesomde landen of studenten uit de EU/EEA die Engels als eindexamenvak hebben gevolgd en dit met succes hebben afgerond, worden uitgezonderd van de taaleis van artikel 4.3 Gedragscode.

Bevindingen

De taaleis in de OER van de opleidingen is in overeenstemming met de bepalingen van de Gedragscode weergegeven. Aan de taaleis dient bij aanvang van de opleiding te zijn voldaan. Indien een bachelor student echter bij aanvang van de studie een Engels taalniveau van 5.0 IELTS heeft dan heeft de student nog tot het einde van het eerste jaar om het niveau van 5.5 IELTS te behalen.

De website en de OER wijken af. Op de website worden namelijk naast native speakers, ook Europese studenten vrijgesteld van de verplichting een taaltest af te leggen voor zowel bachelor als masteropleidingen. ArtEZ heeft in reactie op de bevindingen aangegeven dat de tekst wordt aangepast.

Avans Hogeschool

Opleidingen op het gebied van de kunst in CROHO

B Autonome Beeldende Kunst (NL)
B Vormgeving (NL)
M Autonome Beeldende Kunst (NL)
M Fotografie (NL)
M Grafisch Ontwerpen (NL)

Algemeen

St. Joost, de kunstacademie van Avans Hogeschool, heeft een OER voor de bacheloropleiding en een OER voor de masteropleiding. Hierin staat dat de voertaal van de opleidingen Nederlands is en dat daarvan in individuele gevallen kan worden afgeweken. Het geven van onderwijs en het afnemen van tentamens kan in die gevallen in het Engels plaatsvinden.

Uitwerking van de taaleis

In de OER van de bacheloropleiding en in de OER van de masteropleiding is de volgende tekst opgenomen:

"De instelling toetst, conform Gedragscode Internationale Student in het Hoger Onderwijs, art. 4.3, de kandidaten die Nederlands niet beheersen als voertaal op de schriftelijke en mondelinge uitdrukkingsvaardigheid.

De studenten:

- moeten in staat zijn colleges in het Engels te volgen en daar aantekeningen van bij te houden,
- moeten in staat zijn Engelse vakliteratuur te lezen, verwerken en begrijpen;
- hebben een goed begrip van het Engelse jargon dat in het beroep gehanteerd wordt en
- kunnen zich op masterniveau schriftelijk in het Engels uitdrukken.

Bij het toelatingsexamen worden deze vaardigheden getoetst door de selectiecommissie (bestaande uit twee aan de masteropleidingen verbonden docenten). De schriftelijke uitdrukkingsvaardigheid wordt aan de hand van een eerder geschreven thesis getoetst of aan de hand van een daartoe verstrekte opdracht."

Op de website van St. Joost is niets opgenomen over taaleisen.

Bevindingen

De taaleis in de OER van de opleidingen is in overeenstemming met de bepalingen van de Gedragscode weergegeven.

Aan de taaleis dient bij aanvang van de opleiding te zijn voldaan. Het onderwijs wordt slechts in individuele gevallen in het Engels verzorgd. In die gevallen moeten de studenten voldoen aan de in de OER opgenomen taaleis voor de Engelse taalvaardigheid.

In reactie op deze bevindingen heeft Avans aangegeven de taaleisen op korte termijn op te zullen nemen op haar website.

Codarts, Hogeschool voor de Kunsten

Opleidingen op het gebied van de kunst in CROHO

B Circus Arts (NL en/of EN)

B Dans (NL en/of EN)

B Muziek (NL en/of EN)

M Choreografie (NL en/of EN)

M Danstherapie (NL en/of EN)

M Muziek(NL en/of EN)

Algemeen

Codarts heeft één Onderwijs- en Examenregeling voor alle opleidingen, hierin is de taaleis Engels opgenomen.

Uitwerking van de taaleis

In artikel 7 zijn bepalingen over de toelating opgenomen. Hierin staat dat buitenlandse studenten moeten beschikken over voldoende beheersing van de Engelse taal door aan te tonen dat zij voldoen aan het minimum van 5.5 IELTS of een vergelijkbare norm. Door de examencommissie wordt vastgesteld of aan deze eis wordt voldaan. Door het overleggen van documenten kan de student aantonen dat hij aan het vereiste taalniveau voldoet. De student kan ook een toets afleggen om dit aan te tonen. Deze toets maakt deel uit van het bindend studieadvies, zoals vastgelegd in de Regeling Bindend Studieadvies.

In de genoemde Regeling staat dat voldoende beheersing van de Nederlandse en/of Engelse taal als nadere kwalitatieve eis wordt gesteld. Codarts hanteert de norm, zo stelt de Regeling, dat de student met een toets moet aantonen dat hij voldoet aan het minimum instroomvereiste wat de voertaal betreft. Indien de student niet voldoet aan dit vereiste dan kan dat reden zijn voor Codarts om de student een negatief bindend studieadvies te geven. Dit advies wordt niet eerder dan tegen het einde van het eerste jaar van inschrijving gegeven. Hieruit is af te leiden dat de student het eerste studiejaar de tijd heeft om aan deze norm te voldoen.

Op de website is nog te lezen dat de opleiding master of Music een taaleis van 6.0 IELTS stelt. Studenten hoeven niet meteen aan deze eis te voldoen, maar dienen in dat geval in het eerste jaar een taal cursus te volgen en door middel van een toets aan te tonen dat het gewenste taalniveau is bereikt.

De onderwijstaal wordt aangepast aan de student, volgens de website. Nederlands voor Nederlandse studenten en Engels voor buitenlandse studenten.

Bevindingen

De taaleis in de OER is in overeenstemming met de bepalingen van de Gedragscode weergegeven. Aan deze taaleis dient bij aanvang van de opleiding te zijn voldaan, maar de student kan gedurende het eerste jaar eventuele deficiënties wegwerken. Als dat niet lukt, dan kan dat reden zijn om een negatief studieadvies uit te brengen. Artikel 4.1 Gedragscode schrijft voor dat de instelling voorafgaand aan de inschrijving de vooropleidingseisen moet toetsen. Door pas na afloop van het eerste jaar de taalvaardigheid van studenten te toetsen, wordt op dit punt niet in overeenstemming met de Gedragscode gehandeld.

In reactie op deze bevindingen verwijst Codarts naar de WHW en geeft aan dat de wet de instelling de mogelijkheid biedt om in bijzondere gevallen vrijstelling te verlenen met betrekking tot de toelatingseisen. Vrijstellingen in de WHW zijn echter gericht op bepalingen in de WHW en niet op de bepalingen in de Gedragscode. De Gedragscode is zelfregulering door het onderwijsveld zelf en bevat bepalingen die onderling zijn overeengekomen. Instellingen verklaren door ondertekening te zullen handelen conform de Gedragscode.

De taaleisen die worden gesteld aan de studenten van de opleiding master Muziek zijn in de OER niet hetzelfde als op de website. Op de website wordt een niveau van 6.0 IELTS vereist en in de OER 5.5 IELTS. In reactie op de bevindingen wordt aangegeven dat het een foutieve vermelding op de website betreft en dat deze zal worden aangepast.

Design Academy Eindhoven

Opleidingen op het gebied van de kunst in CROHO

B Vormgeving (EN + NL)

M Vormgeving (EN + NL)

Algemeen

De Design Academy heeft voor het jaar 2011 een nieuw studentenstatuut opgesteld. Hierin is zowel de OER voor de bacheloropleiding als de OER voor de masteropleiding opgenomen. Voorafgaand aan de OER is in hoofdstuk 2 van het Statuut één bepaling opgenomen over het Engelse taalniveau van alle aankomend studenten. Voorheen was er voor beide opleidingen een afzonderlijk statuut. Daarin werd er voor de masteropleiding een andere taaleis gesteld dan voor de bacheloropleiding.

Via de website is een brochure te downloaden waarin wordt aangegeven dat het onderwijs grotendeels in het Engels plaatsvindt en dat van studenten wordt verwacht dat zij zich goed kunnen uitdrukken in het Engels. Indien de student onvoldoende taalbeheersing Engels heeft dan dient hij dat tijdens de propedeuse te verbeteren en op niveau te brengen door het verplicht volgen van het vak Engels. Bij aanvang van het eerste studiejaar wordt van elke student het Engelse taalniveau getest. Dit geldt voor zowel de Nederlandse als de buitenlandse studenten.

In artikel 2.1.5 van het statuut 2009 wordt naar een afzonderlijke toelatingsregeling verwezen voor voortgezette kunstopleidingen, zoals de master Vormgeving.

Bevindingen

In het nieuwe statuut van 2011 staan in artikel 2.1 de vooropleidingseisen genoemd van de bacheloropleiding. Hierin staat niets over de Engelse taalvaardigheid van de aankomend studenten vermeld. In het volgende artikel 2.2 staat beschreven wanneer en op welke wijze de inschrijving kan plaatsvinden. Hierin staat beschreven dat het College van Bestuur kan bepalen dat een aankomend student niet wordt ingeschreven zolang naar het oordeel van de toelatingscommissie de aankomend student geen blijk geeft te beschikken over voldoende kennis van de Nederlandse dan wel Engelse taal. Het College kan ook beslissen dat een aankomend student geen examens kan afleggen dan nadat naar het oordeel van de examencommissie de student over voldoende kennis van de Engelse taal beschikt.

Uit het statuut blijkt niet duidelijk wanneer een aankomend student beschikt over voldoende kennis van de Engelse taal. De taaleis wordt daarnaast negatief geformuleerd en als een "kan"-bepaling: het College kan bepalen een kandidaat niet in te schrijven als hij geen blijk geeft te beschikken over voldoende kennis van de Engelse taal. Door deze plaatsing (niet bij de eisen vooropleiding) en ook door de formulering, leest deze bepaling niet als een taaleis waaraan iedere student bij aanvang moet voldoen, maar slechts als een mogelijkheid om een student niet in te schrijven wanneer hij naar het oordeel van de toelatingscommissie niet voldoende de Engelse taal beheerst.

Bij het beoordelen van de taalvaardigheid van de student wordt een standaard language test formulier gebruikt. Hierop kan de beoordelende commissie aangeven of de student naar het oordeel van de commissie beschikt over voldoende vaardigheid in Engelse uitspraak, begrip, woordenschat en jargon. Het formulier kan er aan bijdragen dat er tijdens het gesprek aandacht wordt besteed aan de verschillende aspecten van taalbeheersing.

Indien een student niet voldoet aan de taaleis, dan heeft hij gedurende het eerste jaar de tijd om zijn taalbeheersing te verbeteren. Dit is niet in overeenstemming met de Gedragscode waarin wordt bepaald dat vóór toelating en inschrijving aan de toelatingseisen moet zijn voldaan.

In reactie op de bevindingen heeft de Design Academy aangegeven dat de bevindingen en aanbevelingen zullen leiden tot aanpassing van de OER en het statuut.

Fontys Hogescholen Tilburg

Opleidingen op het gebied van de kunst in CROHO

B Circus and Performance Art (EN)

B Dans (EN)

B Muziek (NL)

B Vormgeving (NL)

M Muziek (NL)

Algemeen

Fontys heeft momenteel voor iedere opleiding een aparte OER. De formulering van de bepaling over de taaleis voor internationale studenten in de verschillende regelingen is vergelijkbaar, maar komt niet altijd overeen en spreekt elkaar soms tegen. Zo staat in de OER voor de opleiding Circus en Performance Art dat internationale studenten die de B Dans, B Visuele Communicatie, B Muziek of een van de Engelstalige programma's gaan volgen, een IELTS-score van 5.5 dienen te hebben of een voldoende score op een van de andere in de OER genoemde testen, uiterlijk aan te tonen aan het eind van het eerste studiejaar. In de OER van de opleiding B Visuele Communicatie staat echter dat internationale studenten een IELTS-score van 6.0 bij aanvang van de studie dienen te hebben.

Uitwerking van de taaleis

De taaleis is steeds per opleiding in de OER concreet, door middel van minimum scores op de taaltesten, weergegeven. Sommige regelingen hebben ook de taaleisen voor andere opleidingen opgenomen en deze komen niet altijd overeen met de taaleisen in de OER van de specifieke opleiding. Ook het moment waarop aan de taaleis moet zijn voldaan, vóór aanvang van de opleiding of aan het eind van het eerste jaar, wijkt in sommige gevallen af.

Als voorbeeld de bacheloropleiding Dans bij de Dansacademie Fontys Tilburg. De NVAO geeft aan dat de onderwijstaal Nederlands is. Op de site van Fontys staat de opleiding vermeld in het overzicht van Engelstalige bachelors. Echter, bij de toelatingseisen bij een buitenlands diploma staat dat Nederlands op NT2 niveau benodigd is. In de brochure van de opleiding staat niet vermeld wat de onderwijstaal is. Aangegeven wordt dat Nederlands op NT2 niveau benodigd is, maar dat studenten met een buitenlandse vooropleiding ook worden toegelaten wanneer zij beschikken over een voldoende beheersing van de Engelse taal.

Bevindingen

De taaleis is conform artikel 4.3 in de OER verwerkt. Het opnemen van taaleisen voor andere opleidingen dan waarop de OER ziet, werkt verwarrend. Zeker als die eisen afwijken van de eisen die worden gesteld in de OER van die betreffende opleiding. Aan de eisen moet worden voldaan ten tijde van de toelating. Echter, sommige opleidingen bieden studenten de mogelijkheid om gedurende het eerste jaar te voldoen aan de taaleisen. Fontys biedt de studenten daarvoor taalcurssussen aan. De uitzondering van artikel 4.3 heeft betrekking op de taaleis van artikel 4.2 Gedragscode. Het is echter geen uitzondering op de andere artikelen van de Gedragscode. In artikel 4.1 Gedragscode staat dat de instelling voorafgaand aan de inschrijving de vooropleidingseisen moet toetsen. Door pas na afloop van het eerste jaar de taalvaardigheid van studenten te toetsen, wordt op dit punt niet in overeenstemming met de Gedragscode gehandeld.

In reactie op de bevindingen geeft Fontys Hogeschool voor de Kunsten aan dat er wordt gewerkt aan één OER voor de bacheloropleidingen en één OER voor de masters voor het studiejaar 2011-2012. Hierin zal de taaleis aangescherpt worden. Ook zal worden opgenomen dat de aankomend studenten vóór inschrijving aan moeten tonen dat zij voldoen aan de in de Gedragscode genoemde taaleis.

Gerrit Rietveld Academie

Opleidingen op het gebied van de kunst in CROHO

B Autonome Beeldende Kunst (NL/EN)

B Vormgeving (NL/EN)

M Autonome Beeldende Kunst (NL/EN)

M Grafisch Ontwerpen (NL/EN)

M Vrije Vormgeving (NL/EN)

Algemeen

In het Studentenstatuut van de Gerrit Rietveld Academie (waarvan de OER onderdeel uitmaakt) staat dat de lessen aan de Academie in het Nederlands of het Engels worden gegeven. Studenten die geen Engels en geen Nederlands spreken, kunnen niet worden toegelaten.

Uitwerking van de taaleis

Aankomend studenten uit niet-Engelstalige landen dienen bij hun aanmeldingspapieren een IELTS- of TOEFL-certificaat te overleggen. Kandidaten uit niet-Engelstalige EU-landen kunnen hiervan worden uitgezonderd wanneer het Engels als examenvak met een voldoende werd afgesloten. Bewijs hiervan dient ook te worden meegezonden met de aanmeldingspapieren. In het statuut staan de minimum IELTS- en TOEFL-scores vermeld.

Bevindingen

Rietveld geeft in haar studentenstatuut duidelijk aan aan welke eisen de kandidaten moeten voldoen. Ook is duidelijk wanneer en op welke wijze de kandidaten moeten aantonen of zijn aan de taaleis voldoen.

De scores die genoemd staan in het statuut bij de TOEFL-testen corresponderen niet met de score die gehaald dient te worden op de IELTS-test van 6.0. De TOEFL-scores komen overeen met een IELTS-score van 5.0. De twee eisen kunnen door dit verschil niet met elkaar worden vergeleken en leiden mogelijk tot verwarring bij aankomend studenten.

Hanzehogeschool Groningen

Opleidingen op het gebied van de kunst in CROHO

Ad Muziek (dirigent Hafabra) (NL)
B Autonome Beeldende Kunst (NL)
B Dans (NL)
B Muziek (NL)
B Vormgeving (NL)
M MFA Interactive Media and Environments (EN)
M MFA Schilderkunst (EN)
M MFA Theatervormgeving/Beeldregie (EN)

Algemeen

De bacheloropleidingen van de Hanzehogeschool worden in het Nederlands verzorgd. De masteropleidingen worden in het Engels aangeboden en in de OER van de masteropleidingen worden de taaleisen vermeld. Ook in het Studentenstatuut staat de taaleis vermeld.

Uitwerking van de taaleis

Aankomend studenten dienen te beschikken over een IELTS- of TOEFL-certificaat. Zoals de Hanzehogeschool bij het toesturen van de OER heeft aangegeven, is de formulering van de taaleis in de OER nog niet correct. De taaleis is als volgt geformuleerd: "voor niet-Engelstaligen geldt een IELTS-score van 60 punten of meer op de TOEFL-test. De toelatingscommissie kan in bijzondere gevallen van deze eis afwijken."

Op de website van de Hanzehogeschool is per opleiding een overzicht van de belangrijkste kenmerken van de opleiding te zien, waaronder de opleidingstaal en de toelatingseisen.

Bevindingen

De taaleis is in de OER nog niet correct geformuleerd. Hanzehogeschool geeft aan de formulering aan te zullen passen. De taaleis wordt getoetst tijdens de toelatingsprocedure.

In het Engelstalige deel van de website wordt verwezen naar "English taught bachelor and master programmes". Bij de schematische overzichten (facts and figures) van een aantal, met name bachelor, opleidingen staat dat de onderwijstaal Nederlands is en dat de aankomend studenten Nederlands op het niveau van NT2 dienen te beheersen.

In reactie op de bevindingen geeft de Hanzehogeschool aan dat ze ook op het Engelse deel van de site een totaal aanbod van de opleidingen willen weergeven en niet alleen de Engelstalige opleidingen. De site is nog in ontwikkeling en bij de verdere inrichting van het Engelse deel van de site wil de Hanzehogeschool duidelijk weergeven in welke taal de opleidingen worden verzorgd.

Hogeschool INHOLLAND

Opleidingen op het gebied van de kunst in CROHO

B Muziek (NL)

Algemeen

Hogeschool INHOLLAND heeft één opleiding in het onderdeel Taal en Cultuur en vallend onder het subonderdeel opleidingen op het gebied van de kunst. Deze opleiding wordt in het Nederlands gegeven. Ook op de website van INHOLLAND wordt deze opleiding alleen in de Nederlandse taal aangeboden.

In reactie op de bevindingen geeft INHOLLAND aan dat de opleiding ook aan buitenlandse studenten wordt aangeboden. Deze studenten dienen dan wel over een goede beheersing van de Nederlandse taal te beschikken.

Hogeschool Rotterdam, Willem de Kooning Academie

Opleidingen op het gebied van de kunst in CROHO

B Autonome Beeldende Kunst (NL)

B Vormgeving (NL)

M Autonome Beeldende Kunst (EN)

M Interior Architecture & Retail Design (EN)

M Media Design and Communication (EN)

Uitwerking van de taaleis

Hogeschool Rotterdam geeft aan dat de drie masteropleidingen in het Engels worden verzorgd en dat met betrekking tot de taaleis niet wordt afgeweken van artikel 4.2 Gedragscode. Uit de OER blijkt dat de Hogeschool Rotterdam voor deze opleidingen zelfs een hogere taaleis verplicht stelt dan de Gedragscode vereist. (6.5 IELTS, 575 PBT, 232 CBT, 90 IBT TOEFL).

De uitslag van de hiervoor genoemde taaltest dient voor aanvang van het nieuwe studiejaar te worden ingeleverd bij de Hogeschool Rotterdam.

Bevindingen

De taaleis in de OER van de opleidingen is in overeenstemming met de bepalingen van de Gedragscode weergegeven. Er is zelfs een zwaardere taaleis gesteld dan de Gedragscode vereist. Aan de taaleis dient bij aanvang van de opleiding te zijn voldaan.

Op de website van Hogeschool Rotterdam (Willem de Kooning Academie) staat ook als taaleis 6.5 IELTS vermeld. Voor de TOEFL-scores wordt echter 550 PBT, 213 CBT en 80 IBT gevraagd. Deze TOEFL-scores komen overeen met de IELTS-score van 6.0. Een kleine afwijking en mogelijk een verschrijving, maar nog steeds conform de minimum taaleisen die de Gedragscode stelt.

In reactie op de bevindingen geeft de Willem de Kooning Academie aan dat verschrijving op de website inmiddels is hersteld.

Hogeschool der Kunsten Den Haag

(Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten en Koninklijk Conservatorium)

Opleidingen op het gebied van de kunst in CROHO

B Autonome Beeldende Kunst (NL)
B Dans (NL)
B Muziek (NL)
B Vormgeving (NL)
M Muziek (NL)
M Opera (NL)
M Sonologie (NL)
M Type and Media (EN)

Algemeen

Uit de OER of de website is niet gebleken wat precies de voertaal van de opleidingen was. Bovenstaande indeling is afkomstig uit het openbare register van de NVAO.

Uitwerking van de taaleis

De Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten geeft in haar OER aan dat alle studenten voldoende beheersing van de Nederlandse dan wel de Engelse taal dienen te hebben. Het Engels moet volgens de OER op het niveau liggen van het HAVO-eindexamen. Indien de student tijdens het toelatingsonderzoek blijkt geeft van een deficiëntie in de vooropleiding van de Engelse taal, dan dient de student een IELTS- of TOEFL-test af te leggen met respectievelijk een score van 6.0 IELTS of 83 IBT TOEFL.

Het Koninklijk Conservatorium onderzoekt de Engelse spreekvaardigheid bij het toelatingsexamen (mei/juni voor aanvang studiejaar). Ook worden de motivatiebrief en het mailverkeer bestudeerd. Indien het niveau niet voldoende is om de kunstvakopleiding te volgen dan dient de student een cursus Engels te volgen. In september wordt de taalvaardigheid opnieuw getoetst. Is deze nog onder de maat, dan wordt de student nogmaals de gelegenheid geboden een cursus te volgen. Gedurende het eerste jaar krijgt de student aan het Conservatorium de gelegenheid zijn Engelse taalvaardigheid op peil te brengen. Deze dient te worden afgesloten met een toets, "waarbij de uitkomsten gerelateerd zijn aan de beoordelingschalen van IELTS (6,0) of TOEFL (niveau 83)".

Tijdens het toelatingsexamen wordt als norm voor de Engelse taalvaardigheid gehanteerd: "voldoende taalbeheersing om een kunstvakopleiding te volgen".

Bevindingen

De Hogeschool der Kunsten Den Haag maakt gebruik van de uitzondering in artikel 4.3 van de Gedragscode en vereist geen IELTS- of TOEFL-taalttest. Pas wanneer tijdens het toelatingsexamen blijkt dat de student over onvoldoende taalbeheersing Engels beschikt, dan dient de student een taalttest af te leggen nadat hij of zij de kans heeft gekregen de taalvaardigheid door middel van een cursus te verbeteren.

In reactie op de bevindingen wordt aangegeven dat twee opleidingen niet zijn opgenomen in de selectie. De opleiding M Interior Architecture is recentelijk toegevoegd aan CROHO, het betreft een nieuwe opleiding. De opleiding B Docent Muziek voldoet niet aan de selectiecriteria voor de onderhavige inventarisatie; het valt niet onder de uitzonderingsbepaling van artikel 4.3 Gedragscode. De opleiding wordt in CROHO niet ingedeeld in het onderdeel Taal en Cultuur maar in het onderdeel Onderwijs, subonderdeel Lerarenopleiding.

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

Opleidingen op het gebied van de kunst in CROHO

B Autonome Beeldende Kunst (NL)

B Muziek (EN)

B Theater (NL)

B Vormgeving (NL)

M Muziek (EN)

Algemeen

De HKU heeft aangegeven dat de opleidingen die zij aanbiedt op het gebied van de kunsten vanaf het begin van het eerste jaar worden opgesplitst in meerdere afstudeerrichtingen. Van de meeste opleidingen zijn de afstudeerrichtingen verdeeld over meerdere faculteiten, faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving, faculteit Kunst, Media en Technologie, faculteit Muziek (Utrechts Conservatorium) en de faculteit Theater. Elke faculteit heeft een eigen OER en website voor de bacheloropleidingen. Voor de masteropleidingen bestaan afzonderlijke onderwijs- en examenregelingen.

Uitwerking van de taaleis

De faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving en de faculteit Muziek hanteren als taaleis voor studenten met een buiten Nederland afgegeven diploma dat zij "naar genoegen van de examencommissie moeten voldoen aan de door het faculteitsbestuur te stellen eisen met betrekking tot de beheersing van de Nederlandse of Engelse taal voor het met vrucht kunnen volgen van het onderwijs.

Studenten aan de faculteit Kunst, Media en Technologie dienen blijf te geven van een voldoende beheersing van de Nederlandse taal voor het met vrucht kunnen volgen van het onderwijs. Studenten met een buiten Nederland afgegeven diploma worden hiervan echter gedurende één jaar vrijgesteld.

Studenten aan de faculteit Theater met een buiten Nederland afgegeven diploma dienen naar genoegen van de examencommissie te voldoen aan de eisen die door het faculteitsbestuur zijn gesteld met betrekking tot de beheersing van de Nederlandse taal voor het met vrucht kunnen volgen van het onderwijs.

Bevindingen

De Hogeschool voor de Kunsten Utrecht maakt gebruik van de uitzondering in artikel 4.3 van de Gedragscode en vereist geen IELTS- of TOEFL-taalttest.

Een student die zich inschrijft voor de B Design kan afstudeerrichtingen volgen aan de faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving, de faculteit Muziek en de faculteit Kunst, Media en Technologie. Hiervoor gelden niet dezelfde taaleisen. De verschillende afstudeerrichtingen van de opleidingen toetsen de Nederlandse of Engelse taalvaardigheid echter binnen het kader van de selectieprocedure van de betreffende afstudeerrichting, dus voorafgaand aan de start van de studie.

Hogeschool Zuyd

Opleidingen op het gebied van de kunst in CROHO

B Autonome Beeldende Kunst (NL)
B Muziek (NL en EN)
B Theater (NL)
B Vormgeving (NL)
M Muziek (EN)

Algemeen

De opleidingen van de Hogeschool Zuyd hebben ieder een afzonderlijke OER waarin de voertaal en het vereiste taalniveau wordt weergegeven. Van de opleidingen Autonome Beeldende Kunst en Vormgeving is geen OER ontvangen. In de brochure van de opleiding, die online is te raadplegen, staat dat de opleidingen alleen in het Nederlands worden aangeboden.

Uitwerking van de taaleis

Van alle aankomend studenten van de bachelor Muziek wordt verwacht dat zij Engels beheersen op dusdanig niveau dat de student in staat is het onderwijs te volgen. Dit wordt getoetst door de examencommissie en door een docent Engels. Er is een deficietprogramma voor eerstejaars studenten die blijk geven over een onvoldoende taalbeheersing Engels te beschikken.

Internationale studenten van de master Muziek dienen vóór inschrijving te beschikken over een taalvaardigheidsniveau Engels dat gelijk is aan of vergelijkbaar met 6.0 IELTS, 525 PBT TOEFL, 196 CBT TOEFL of 70 IBT TOEFL.

Op de website van Hogeschool Zuyd staat dat de internationale studenten een IELTS-certificaat dienen te overleggen met een minimum score van 6.0 voor de bachelor en masteropleidingen en een score van 5.5 voor het voorbereidend jaar.

Bevindingen

De scores van de taaltesten TOEFL die bij de opleiding master Muziek worden vereist, komen niet overeen met een IELTS-score van 6.0, maar met een score van 5.5. De twee eisen kunnen door dit verschil niet met elkaar worden vergeleken en leiden mogelijk tot verwarring bij aankomend studenten.

Van de opleidingen Autonome Beeldende Kunst en Vormgeving is geen OER ontvangen.

In reactie op de bevindingen heeft Hogeschool Zuyd aangegeven dat het verschil tussen IELTS- en TOEFL-niveau bij de volgende aanpassing van de informatie zal worden aangepast.

Bijlage 2: Instellingen en opleidingen

Lijst met de 13 instellingen en de namen van de opleidingen op het gebied van kunst van het onderdeel Taal en Cultuur (uit CROHO)

Instelling	Opleidingsnaam	Opleidingsnaam internationaal
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten	B Dans B Film en Televisie B Muziek B Theater M Choreografie M Film M Opera M Theater	B Dance B Film and Television B Music B Theatre M Choreography M Film M Theatre M Opera
ArtEZ	B Dans B Vormgeving B Autonome Beeldende Kunst B Muziek B Muziektherapie B Theater M Choreografie M Fashion M Modevormgeving M Autonome Beeldende Kunst M Muziek M Typografie	B Dance B Design B Fine Art B Music B Music Therapy B Theatre M Choreography M Fashion M Fashion Strategy M Fine Art M Music M Typography
Avans Hogeschool	B Vormgeving B Autonome Beeldende Kunst M Autonome Beeldende Kunst M Grafisch Ontwerpen M Fotografie	B Design B Fine Art M Fine Art M Graphic Design M Photography
Design Academy Eindhoven	B Vormgeving B Autonome Beeldende Kunst	B Design M Design
Codarts, Hogeschool voor de Kunsten	B Circus Arts B Dans B Muziek M Choreografie M Danstherapie M Muziek	B Circus Arts B Dance B Music M Choreography M Dance Therapy M Music
Fontys Hogescholen Tilburg	B Circus and Performance Art B Dans B Vormgeving B Muziek M Muziek	B Circus and Performance Art B Dance B Design B Music M Music

Gerrit Rietveld Academie	B Vormgeving B Autonome Beeldende Kunst M Vrije Vormgeving M Autonome Beeldende kunst M Grafisch Ontwerpen	B Design B Fine Art M Applied Arts M Fine Art M Graphic Design
Hanzehogeschool Groningen	Ad Muziek (dirigent Hafabra) B Dans B Vormgeving B Autonome Beeldende Kunst B Muziek M MFA Interactive Media and Environments M MFA Schilderkunst M MFA Theatervormgeving/Beeldregie	Ad Music B Dance B Design B Fine Art B Music M Interactive Media and Environments M Painting M Scenography
Hogeschool INHOLLAND	B Muziek	B Music
Hogeschool Rotterdam	B Vormgeving B Autonome Beeldende Kunst M Autonome Beeldende Kunst M Interior Architecture & Retail Design M Media Design and Communication	B Design B Fine Art M Fine Art M Interior Architecture & Retail Design M Media Design and Communication
Hogeschool van Beeldende Kunsten, Muziek en Dans	B Dans B Vormgeving B Autonome Beeldende Kunst B Muziek M Muziek M Opera M Sonologie M Type and Media	B Dance B Design B Fine Art B Music M Music M Opera M Sonology M Type and Media
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht	B Vormgeving B Autonome Beeldende Kunst B Muziek B Theater M Muziek	B Design B Fine Art B Music B Theatre M Music
Hogeschool Zuyd	B Vormgeving B Autonome Beeldende kunst B Muziek B Theater M Muziek	B Design B Fine Art B Music B Theatre M Music

Colofon

Landelijke Commissie Gedragscode Hoger Onderwijs
Postbus 260
9700 AG Groningen

Contactgegevens secretariaat

E info@internationalstudy.nl
T 050 - 599 9975
W www.internationalstudy.nl

Dit rapport is te downloaden op www.internationalstudy.nl